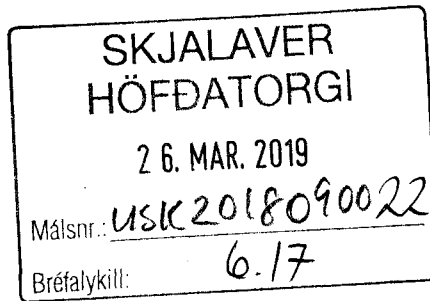

Borgarstjórnin í Reykjavík

Reykjavík, 20. mars 2019
R19030213
bp

Umhverfis- og heilbrigðisráð

Borgartúni 12 - 14
105 REYKJAVÍK

Tillaga borgarfulltrúa Sjálfstæðisflokksins um aðgerðir

Á fundi borgarstjórnar þann 19. mars 2019 var lögð samþykkt að vísa meðfylgjandi tillögu borgarfulltrúa Sjálfstæðisflokksins til meðferðar umhverfis- og heilbrigðisráðs.

Það tilkynnist hér með.

Borgarfulltrúar Sjálfstæðisflokksins lögðu fram svohljóðandi bókun:

Borgarstjórn samþykkti samhljóða 4. september síðastliðinn að svifryk fari ekki yfir heilsuverndarmörk. Talið er að 80 ótímabær dauðsföll eigi rót sína að rekja til þessa á Íslandi. Þrátt fyrir fögur fyrirheit fer svifryk ítrekað yfir heilsuverndarmörk. Tillögur Sjálfstæðismanna eru ekki ný vísindi. Ekki hefur verið farið í að hvetja fólk til að nota strætó á gráum dögum en hér er lagt til að hafa frítt í strætó á þeim dögum. Enn vantar áætlun um hleðslu rafbíla en orkuskipti verða ekki með tilraunaverkefni eingöngu. Nýting affallsvatns er hagkvæm lausn sem minnkar þörf fyrir sand og saltaustur. Bætt efnanotkun í malbiki, minni losun jarðefna og bætt gæði sands eru atriði sem tekið er á í tillögunni. Þrifum gatna og stíga hefur verið ábótavant og undir því sem við sjáum hjá erlendum borgum. Þá er mikilvægt að borgarfulltrúar átti sig á afleiðingum núverandi húsnæðisstefnu. Aldrei hefur meiri fjölgun verið á landsbyggðinni frá lýðveldisstofnun. Dreifing byggðar hefur aukið umferðarþungann á höfuðborgarsvæðinu. Þá hefur notkun nagladekkja aukist úr 32% í 47% á síðustu fjórum árum. Fyrsta skrefið er að horfast í augu við staðreyndirnar. Jafnframt að grípa til þeirra aðgerða sem eru mögulegar. Þannig tillögur eru lagðar til hér í dag og samþykktar til frekari úrvinnslu.

Borgarfulltrúar Samfylkingarinnar, Viðreisnar, Pírata og Vinstri grænna lögðu fram svohljóðandi bókun:

Nú þegar er yfirstandandi vinna sem lýtur að loftgæðum og aðgerðum til að bæta þau. Er þessari tillögu vísað til heildstæðrar skoðunar í yfirstandandi vinnu og til afgreiðslu

í umhverfis- og heilbrigðisráði.

Borgarfulltrúi Sósíalístaflokks Íslands lagði fram svohljóðandi bókun:

Enginn vafi leikur á mikilvægi þess að fyrirbyggja alvarlegar afleiðingar svifryksmengunar. Það er sennilega enginn hér sem efast um að þetta sé vandamál og að það sé hægt að vinna á þessu gríðarstóra vandamáli. Vandamáli sem kemur verst niður á þeim sem standa höllum fæti í samfélaginu okkar. Mikilvægt er að sett verði fram skýr heildstæð aðgerðaáætlun í þessum málum og að henni verið fylgt eftir. Einnig þarf að tryggja meira fjármagn í málaflokkinn til þess að hægt sé að innleiða hugmyndir skrifstofu reksturs og umhirðu Reykjavíkurborgar.

Borgarfulltrúi Miðflokksins lagði fram svohljóðandi bókun:

Tillaga borgarfulltrúa Sjálfstæðisflokksins er löngu tímabær. Borgarstjórn samþykkti hinn 4. september 2018 tillögu um markmið að magn svifryks fari ekki yfir heilsuverndarmörk og að nýta mætti tiltæk úrræði sem bæta loftgæði í borginni. Lítið hefur gerst síðan þá. Borgin kemur mjög skítug undan vetrinum. Veðrið er búið að vera með þeim hætti undanfarnar vikur að hæglega hefði verið hægt að ljúka vorþvotti og sópun bæði gatna og gangstétta. Það er meira talað en gert hjá meirihlutanum, sérstaklega í umhverfismálum.

Borgarfulltrúi Flokks fólksins lagði fram svohljóðandi bókun:

Það eru margir samtvinnandi þættir sem valda mengun og þá fyrst og fremst malbikið og síðan útblástur bifreiða. Aðrir þættir eins og sandur og salt sem borið er á götur og gangstíga yfir veturinn eiga sinn þátt í menguninni sem og slit á dekkjum. Nauðsynlegt er að horfa til slits á malbiki sem ekki er af bestu gæðum og mengunar sem af því hlýst, en einnig vegna þeirrar hættu sem skapast þegar malbik er orðið illa slitið eins og víða er í Reykjavík. Helstu skaðvaldar eru þungaflutningabílar, rútur og strætó. Fólksbílar slíta malbiki sáralítið í samanburði við þungaflutningsbíla eftir því sem rannsóknir sérfróðra sýna. Flokkur fólksins leggur til að leitað verði leiða til að draga úr mengun af völdum umferðar með því að skoða betur samsetningu malbiks og þá sérstaklega íblöndunarefnin, hvetja bíleigendur til að velja annað en nagladekk geti þeir það vegna aðstæðna sinna og öryggisþátta á ferðaleiðum þeirra. Einnig verður að gæta að tegundum salts og sands sem notað er til hálkuvana á veturna. Borgarfulltrúi Flokks fólksins leggur jafnframt til að mynduð verði gróðurskjólbelti barrtrjáa meðfram götum. Barrtré halda ögnum, sem mynda svifryk, kyrrum. Mikilvægt er jafnframt að gera allt til að rafbílar verði gerðir að fýsilegum kosti.

Helga Björk Laxdal

e.u.

Hjálagt:

Tillaga borgarfulltrúa Sjálfstæðisflokksins

Tillaga borgarfulltrúa Sjálfstæðisflokksins um aðgerðaráætlun í loftgæðamálum

Lagt er til að borgarstjórn samþykki stefnumörkun í loftgæðamálum í fimm liðum svo unnt sé að fylgja eftir samþykkt borgarstjórnar frá því fyrir rúmu hálfu ári síðan um að svifryk fari ekki yfir heilsuverndarmörk í Reykjavík.

- 1) Lagt er til að gerð verði endurskoðun á efnisvali borgarinnar varðandi gæði efna. Í fyrsta lagi verði endurskoðuð gæði sands sem dreift er um götur og stíga borgarinnar. Borið hefur á að hann molni og auki þannig rykmyndun. Í annan stað að farið verði ítarlega yfir gæði malbiks sem lagt er á götur í Reykjavíkurborgar. Í þriðja lagi að farið verði yfir leiðir til að minnka losun jarðefna af umferðareyjum og gróðursvæðum meðfram umferðaræðum. Borið hefur á að jarðefni safnist fyrir við gangstéttarkanta og á umferðareyjum sem þyrlast síðan og eykur svifryksmagn í andrúmsloftinu. Yfir 60% svifryks á upptök sín í þessum efnem auk salts sem borgin leggur til í borgarlandinu. Úttekt á efnisvali verði skilað til skipulags- og samgönguráðs og í framhaldinu til borgarráðs svo fljótt sem verða má.
- 2) Þrif verði aukin á umferðaræðum; sópun, þvottur og rykbinding. Á meðan unnið er að langtímalausnum er nauðsynlegt að borgin bæti þrif á götum og stígum frá því sem nú er. Rétt er að skoða viðmið frá öðrum borgum, en séríslenskar aðstæður valda auknu álagi á götur og stíga vegna síbreytilegs veðurfars, þíðu og frosts. Tillögur um úrbætur verði lagðar fyrir skipulags- og samgönguráð og í framhaldi til borgarráðs hið fyrsta.
- 3) Frítt í strætó á „gráum dögum“, takmörkun þungaflutninga með efni sem valdið geta svifryksmengun á „gráum dögum“, dregið úr notkun nagladekkja í borgarlandinu og að íbúar í fjölbýlishúsum geti hlaðið rafbíla með auðveldum hætti. Lagt er til að borgin beini tilmælum til Strætó BS. um að hafa frítt í strætó á „gráum dögum“. Þá verði skoðaðir möguleikar á takmörkunum á þungaflutningum með efni sem veldur svifryksmengun á „gráum dögum“. Loks beini borgin tilmælum til borgarbúa um að draga úr notkun nagladekkja í borgarlandinu. Lagt er til að borgarstjórn sendi skýr skilaboð um að íbúar í fjölbýlishúsum geti hlaðið rafbíla með auðveldum hætti. Orkuskipti og fararmáti eru lykilatriði til framtíðar. Hér þarf borgin að gera betur þó nú standi yfir tilraunaverkefni.
- 5) Nýting affallsvatns í auknum mæli til að hita upp göngu- og hjólastíga borgarinnar. Lagt er til að borgarstjórn fylgi eftir tillögu sjálfstæðismanna, sem samþykkt var í skipulags- og samgönguráði, 6. mars sl. um að borgin vinni framkvæmdaáætlun í samvinnu við Orkuveitu Reykjavíkur að nýta affallsvatn í auknum mæli til að hita upp göngu- og hjólastíga borgarinnar. Slíkt fyrirkomulag ætti að minnka þörf fyrir snjómokstur, saltnotkun og sand. Með því að nýta affallsvatn er ekki gengið á orkuforða Orkuveitunnar, en aðgerðin minnkar upptök svifryks til lengri tíma.
- 6) Unnið gegn dreifingu byggðar. Loks er lagt til að vinna gegn dreifingu byggðar með því að útvega hagstæðar byggingarlóðir í borgarlandinu. Á síðustu árum hefur þéttingarstefna borgarinnar snúist upp í andhverfu sína og leitt til mestu dreifingar byggðar í sögu Reykjavíkur. Þannig hefur fólk neyðst til að flytjast í nærliggjandi sveitarfélög á landsbyggðinni sem hefur lengt vegalengdir fólks til og frá vinnu sem er varla umhverfisvænt.

Greinargerð:

Borgarstjórn samþykkti hinn 4. september tillögu um markmið að magn svifryks fari ekki yfir heilsuverndarmörk og að nýta tiltæk úrræði sem bæta loftgæði í borginni. Ekki hefur komið

fram endurskoðuð viðbragðsáætlun um lofgæði, en ljóst er að svifryk hefur ítrekað farið yfir heilsuverndarmörk á þessu ári í Reykjavík.

Til að fylgja eftir samhljóða samþykkt borgarstjórnar er lagt til að skerpa á stefnumörkun borgarinnar varðandi fjögur megin atriði. Ljóst er að yfir 60% svifryks á upptök sín efnunum sem sett eru niður í borgarlandinu. Skipast þau sem hér segir miðað við nýjustu greiningu á efnagreiningu frá árinu 2015: Malbik 48.8%, sótt 31,2%, jarðvegur 7,7%, salt 3,9%, annað 8,4%.

Mikilvægt er að borgin best notkun efna sem eru uppistaðan í svifryki, en borgin rekur malbikunarstöð og dreifir sandefnum og salti. Í upphafi skyldi endinn skoða og er hér mikið sóknarfæri í að vinna gegn svifryki í borginni.

Þá er ljóst að betur er hægt að gera í þrifum í borginni, bæði sópun, þvotti og rykbindingu. Hægt er að gera mun betur í að hvetja til orkuskipta með því að auðvelda íbúum að nýta rafmagn fyrir bíla. Jafnframt getur borgin beint tilmælum til íbúa borgarinnar um að draga úr notkun nagladekkja í gegnum í borgarlandinu. Enn fremur er lagt til að nýta Strætó betur á „gráum dögum“ með því að bjóða upp á fríar ferðir með vögnunum þessa daga.

Á sama tíma og við búum við snjó, frost og hálfu sem gerir mörgum erfitt fyrir á göngu og hjólastígum, býr borgin svo vel að hús eru öll hituð upp með heitu vatni. Með því að nýta betur affallsvatn er hægt að minnka notkun á þeim efnunum sem valda svifryki.

Skipulagsmál eru langtímaverkefni en engu að síður mikilvægur þáttur í að minnka umferðaralag og efla sjálfbærar samgöngur. Undanfarin ár hefur verið meiri fjölgun í dreifbýli en í Reykjavík og hefur fjölgun íbúa í Mosfellsbæ, Garðabæ, Reykjanesbæ og á Selfossi leitt af sér aukinn þunga á vegakerfið. Þessu þarf að snúa við með hagstæðum og fjölbreyttum valkostum í skipulagi Reykjavíkur.